

[N. Chr. Christensen.]

fra arbejdet; spørgsmålet om, hvem der skal betale rejseudgifterne; aldersgrænsernes forhøjelse og uddannelsen af folk, der er over den aldersgrænse, der kræver lærlingekontrakt; kortere eller længere læretid; de særlige forhold indenfor handels- og kontorområdet; hvilket arbejde der omfattes af loven; lærlingelønnens fastsættelse o. s. v. Alle disse enkeltheder må nøje gennemgås i udvalget, og vi skal passe nøje på, at rammerne ikke lægges så fast, at de bliver en bremseklovs på udviklingen, at ikke alt skæres over den samme lineal, så de ufaglærtes voksende skare skydes ud i ørkenen, hvad beskæftigelsesmuligheder angår.

Det, der i offentligheden hidtil har vakt den største opmærksomhed, er, at regeringen i sit forslag til en ny lærlingelov ikke har fulgt flertallets indstilling om at ophæve lærlingebegrænsningen ved lov, skønt den højtærede økonomi- og arbejdsminister har fremsat udtalelser, der går ud på, at fagene må vise resignation, når det gælder beskyttelse af fagområder. Forholdet er det, at der indenfor visse fag, vistnok imellem 20 og 30, består begrænsningsbestemmelser om tilgang til fagene. Disse begrænsninger blev indført ved aftaler mellem arbejdere og arbejdsgivere på et tidspunkt, da der var stor arbejdsløshed. Siden har mestrene forgæves forsøgt at blive frigjort fra denne aftale, men da der skal to parter til at ophæve en aftale, selvom den er urimelig under de nugældende forhold, har dette ikke kunnet lade sig gøre. Lærlingerådet har vendt sig imod lærlingebegrænsningen og siger, at det som hidtil må henhøre under de faglige udvalg at afgøre, om et værksted har mulighed for at give en tilfredsstillende uddannelse eller ej; men anden begrænsning bør der ikke være, føjes der til. Fra arbejdsgiverside indenfor kommissionen er det gjort gældende, at lærlingskalaerne især indenfor visse fag, har medført alvorlig mangel på faglig arbejdskraft, og at en eventuel regulering af lærlingetilgangen til fag med stor arbejdsløshed ikke bør ske gennem lærlingskalaer, men derimod gennem erhvervsvejledning. Under hensyn her til samt til, at der ikke bør lægges hindringer i vejen for de store årgange med hensyn til at opnå faglig uddannelse, er der fra denne

side med tilslutning af et flertal i kommissionen foreslået følgende § 28:

„Hvor der i kollektive overenskomster hidtil har bestået bestemmelser, der begrænser lærlingeantallet indenfor et fag, vil sådanne bestemmelser være at ophæve, ligesom det er forbudt fremtidig at indføre bestemmelser i overenskomsterne til begrænsning af lærlingeantallet.“

Det er venstres, det konservative folkepartis og det radikale venstres repræsentanter i kommissionen, der står bag denne formulering. Skal der være nogen som helst mening i at række en hånd ud imod de store årgange, må denne bestemmelse ophøjes til lov. At dette er saglig rigtigt, fremgår bl. a. af, at det socialdemokratiske, man tør vel nok sige noget fagforeningsbetonede mindretal må erkende, at der bør være fri adgang til uddannelse, men da der kommer fagforeningsinteresser i vejen som manden med den berømte slæde, søger man ikke desto mindre at vige udenom her ved en bemærkning om, at det må parterne tale sig tilrette om. Men er der nogen, der tror på, at dette sker? Jeg har i hvert tilfælde bitre erfaringer fra de grafiske fag, der mangler lærlinge, og som hidtil ikke har kunnet opnå typografernes tilslutning til bare en beskeden forøgelse af lærlingeantallet.

Så hævder man — det ærede medlem hr. Hans Rasmussen sagde det også — at der er mange lærepladser, der ikke er besat endnu, og så længe det er tilfældet, behøver man ikke at ophæve lærlingebegrænsningen. Ja, men det er jo en ulogisk betragtning, for hvorfor er disse lærepladser ikke besat? Det er naturligvis, fordi mestrene indenfor de pågældende virksomheder finder, at forholdene er så stramme, at de ikke tør gå i lag med lærlinguddannelse; man kan nu engang ikke tvinge mestre til at antage lærlinge. Når dette er tilfældet, må der banes vej for frihed også på dette område. Derfor stiller jeg mig på forhånd noget skeptisk overfor den højtærede økonomi- og arbejdsministers bebudelse af et kompromisforslag. Der er ikke anden vej ud af misèren end at ophæve lærlingebegrænsningen ved lov, så den grundlovsmæssige ret til frit at søge arbejde bliver en realitet. Da arbejdsstedet skal godkendes af det